

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

25 במאי, 2009

ש/18903

לכבוד

תא"ל אביחי מנדלבלויט

הפרקליט הצבאי הראשי

בפקס: 03-5694526

דחוף!

א' נ'

הנדון: עדותם של אל"מ איתי וירוב וסא"ל שמעון הרוש בפני בית הדין הצבאי –

דרישה לפתיחה בחקירת מצ"ח

סימוכין: תשובתך מיום 21.5.2009

מכתב יש דין לאלוף גדי שמני מיום 20.5.2009

מכתב האגודה ובצלם אליך מיום 19.5.2009

מכתב האגודה ובצלם לרמטכ"ל מיום 19.5.2009

מכתב יש דין אליך מיום 19.5.2009

מכתב יש דין לאלוף גדי שמני מיום 19.5.2009

הננו שבים ופונים אליך בשם יש דין, האגודה לזכויות האזרח בישראל ובצלם בדרישה להורות ללא דיחוי נוסף על פתיחתה של חקירת מצ"ח בעניינם של אל"מ איתי וירוב, מפקד חטיבת כפיר, וסא"ל שמעון הרוש, מג"ד שמשון.

בתשובתך קיים פער מעורר דאגה בין המילים לבין המעשים. בעוד שבחרת בצדק לנקוט בלשון חריפה לתיאור חומרת הדברים עליהם העידו המח"ט והמג"ד, לא מקבלת חומרה זו ביטוי במעשים שננקטו על-ידך ועל-ידי הפיקוד הבכיר בצה"ל.

בתשובתך נמסר, כי מבחינה פיקודית הוחלט על-ידי אלוף הפיקוד להסתפק ברישום הערה פיקודית לחובתו של המח"ט. לגבי המח"ט לא צוין דבר. לא נהיר לנו ממקרא תשובתך אם היא ניתנה אף בשם הרמטכ"ל וכתשובה לפניית האגודה לזכויות האזרח ובצלם אליו (מכתב מיום 19.5.2009).

מבחינת בירור האחריות לביצועם של מעשים פליליים מסרת בתשובתך, כי אין בכוונתך להורות לעת עתה על קיומה של חקירת מצ"ח בעניינם של אל"מ וירוב וסא"ל הרוש, וכי את ההחלטה בעניין זה תקבל רק עם תום ההליכים המשפטיים במסגרתם העידו השניים. את ההחלטה נימקת בכך כי נקיטה בצעדים משפטיים בשלב זה עלולה להתפרש כניסיון להתערבות פסולה בהליכים משפטיים תלויים ועומדים.

בתשובתך לא פירטת כיצד לדעתך פתיחה בחקירה נגד אדם, אשר הודה מעל דוכן העדים בביצועם של מעשים פליליים חמורים, מהווה התערבות פסולה בהליכים משפטיים תלויים ועומדים. כן לא ציינת מתי להערכתך הליכים משפטיים אלה צפויים להסתיים והאם מדובר אך בהליך המשפטי המתנהל נגד סגן מלול, או שמא גם בהליך משפטי נוסף. מכאן שלא ניתן להבין מתשובתך כמה זמן

בכוונתך להמתין עד לקבלת החלטה האם לפתוח בחקירה פלילית נגד המח"ט והמג"ד בעקבות המעשים החמורים בהם הודו בבית הדין הצבאי.

א. ההחלטה שלא לפתוח כעת בחקירה

על פני הדברים, הנימוק של התערבות פסולה בתליכים תלויים ועומדים אינו נראה כנימוק ראוי ואף למעלה מכך, נראה כי מדובר בטענה העלולה לתתור באופן מסוכן תחת שלטון החוק.

טול למשל מקרה בו עובד ציבור בכיר מעיד במהלך משפטו של אדם אחר כי לקח שוחד ואף שהוא זה שהורה לפקיד משרדו הזוטרים ממנו, עליהם נמנה הנאשם במשפט, לקחת שוחד. על פי העיקרון שקבעת, הרי שלא ניתן יהיה לפתוח בחקירה נגד אותו עובד בכיר כל עוד מתנהל משפטו של העובד הזוטר, גם אם מדובר בעיכוב של חודשים ושנים. כך יהיה גם דינו של אדם שהעיד במשפטו של מי שנאשם בהריגתו של שבוי, כי הוא זה שהורה לו להורגו. האם גם במקרה שכזה נראה לך ראוי להמתין עד לסיום משפטו של הראשון?

ענייננו במקרה, בו קיימות ראיות כבדות משקל לביצועם לכאורה של מעשים פליליים חמורים ביותר. מתשובתך לפנייתנו עולה, כי אינך חולק על הערכה זו (הן לגבי חומרת המעשים והן לגבי מהותם של הדברים שנאמרו).

כמי שעומד בראש מערכת אכיפת החוק בצה"ל, חובתך הראשונה במעלה היא לדאוג לאכיפת החוק בצבא. אין צורך להזכיר כי חובת החקירה וההעמדה לדין איננה צופה אך פני עבר (אף כי היא מתייחסת לאירועים שהתרחשו בעבר). חובה זו מהווה כלי מהותי ומרכזי באכיפת החוק מכאן ולהבא. לפיכך, כאשר קיים חומר לכאורה, המצביע על ביצוע עבירות שכאלה, מחובתך להורות על חקירה לאלתר.

לפיכך, מוטלת עליך החובה להורות ללא דיחוי נוסף על חקירה לבירורם של חשדות אלה.

בתשובתך ציינת, כי הדברים עליהם העידו המח"ט והמג"ד אינם משקפים את הפקודות הנוהגות בצה"ל. עם זאת, מהיכרותנו עם המתרחש בשטחים ומעדויות חיילים, אשר שירתו שם במהלך השנים האחרונות, ידועים לנו מקרים רבים בהם חיילים פעלו לפי המדיניות אותה תיארו הקצינים בעדויותיהם בבית המשפט.

התופעה של פגיעה בעצורים פלסטינים על-ידי חיילי צה"ל אף נפרסה בדו"ח שפירסם לפני קצת פחות משנה הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (נועם הופשטר "בלתי חוקי בעליל – התעללות חיילים בעצירים פלסטינים", הוועד הציבורי נגד עינויים, יוני 2008. ראה עמ' 8, 25 ו-33. ניתן לעיין בכתובת: http://www.stoptorture.org.il/files/no_defense_heb.pdf). כן ראה פניותנו בעניין שימוש פסול בכוח נגד אוכלוסיה אזרחית, ובעניין 'מיפויים', שצורפו כנספחים לפנייתנו לרמטכ"ל ביום 19.5.2009.

בנסיבות אלה החובה היא, כי התקירה לא תתמצה אך בבחינת אחריותם של המח"ט והמג"ד אלא בבחינה מקיפה בדבר מעורבותם של מפקדים נוספים, בנתינתן של פקודות אלה.

אשר על כן, מחובתך להורות ללא כל דיחוי נוסף על קיומה של חקירה בנדון. ההחלטה שלא לפתוח לעת עתה בחקירה לא רק שמחווה הפרה של חובתך על פי חוק, אלא גם עלולה לשדר את המסר ההפוך בדיוק, ולהתפרש כהסכמה שבשתיקה להתנהלות הפסולה, עליה העידו המח"ט והמג"ד בדבריהם.

ב. ההחלטה שלא להשעות באופן מיידי את הקצינים ולא לפתוח בהליכים להדחתם מהצבא

נוכח חומרת המעשים הפליליים בהם הודו הקצינים אין די ברישומה של הערה פיקודית. אם אכן בכוננת הפיקוד הבכיר בצה"ל להבהיר את הסתייגותו העמוקה מדבריהם בבית המשפט – אין די במילים. נדרשת השעייה מיידיית של שני הקצינים עד לנקיטה בהליכים המתאימים לסיום שירותם הצבאי. התנהלות אחרת משמעה מתן גיבוי להתנהלות הנפשעת עליה העידו.

מצב הדברים כרגע חמור במיוחד נוכח זאת שהשניים ממשיכים בתפקידם הפיקודי, במסגרתו הם מפקדים על חיילים רבים. כל יום שחולף מחדד את המסר, כי המשך הפגיעה באוכלוסייה האזרחית, כפי שהעידו עליה הקצינים בבית הדין, מקובל על המערכת הצבאית, ומתקבל הרושם שהפסול הגדול בעיני המערכת הצבאית נעוץ בכך שהם העזו לומר את האמת, ולא במעשים בהם הודו.

ג. העברת פקודות

בתשובתך ציינת, כי העברת למפקדים את המסר שהאמירות והדעות של המח"ט והמג"ד אינן מקובלות עליך ועל אלוף הפיקוד. עם זאת, לא מצאנו בה כל התייחסות לצעדים מעשיים לשינוי ההוראות והפקודות, ולדרך שבה ישונו להלכה ולמעשה דרכי הפעולה, על-פיהן פועלים חיילי צה"ל בשטחים בכלל ובחטיבת כפיר בפרט.

לפיכך אנו מבקשים, כי יוצאו פקודות ברורות לכל החיילים, אשר יבטיחו כי הנורמות עליהן העידו המח"ט והמג"ד ייעקרו מהשורש ולא יהוו חלק מפעילות כוחות הצבא בגדה. על הפקודות להבהיר באופן מפורש את האסור והמותר, על מנת למנוע אי-הבנות מצד חיילים ומפקדים בשטח, ולחייב נקיטה בצעדים אישיים נגד המפרים אותן.

נוכח האמור לעיל אנו חוזרים על בקשתנו, כי תורה על קיומה ללא דיחוי של חקירה לבדיקת החשדות, על השעייתם המיידית של המח"ט והמג"ד עד לנקיטה בהליכים המתאימים לצורך הדחתם מן הצבא, ולקבלת מידע על הצעדים המעשיים שנקטו לשינוי הפקודות והטמעתן בקרב חיילי צה"ל. נבקשך להודיענו בדחיפות את עמדתך על מנת לחסוך בהליכים משפטיים מיותרים.

בכבוד רב,

למור יהודה, עו"ד

דן יקר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים:

מר מני מזוז, היועץ המשפטי לממשלה – בפקס: 02-6467001

רב אלוף גבי אשכנזי, הרמטכ"ל – בפקס: 03-5698299

האלוף גדי שמני, מפקד כוחות צה"ל באיו"ש – בפקס: 02-5305741

אלי"מ שרון אפק, היועץ המשפטי לאיו"ש – בפקס: 02-9977326